

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/744/2020, od 01.01.2020 do 31.12.2021 roku.

Sytuacja epidemiologiczna w Polsce zmusiła PZPK oraz CIEE do weryfikacji i modyfikacji planów działań na cały 2020 rok. Z dnia na dzień przestały obowiązywać utarte schematy pracy. Zarówno w szkole, jak i innych jednostkach użyteczności publicznej i całej przestrzeni publicznej, wliczając w to zakaz przemieszczania, obowiązek noszenia maseczek, a także nieustanne dezynfekowanie przedmiotów. Podczas pandemii, większość pracowników CIEE pracowała zdalnie, w systemie rotacyjnym. Okres wakacyjny oraz pierwsze dni września, przyniosły poprawę sytuacji epidemicznej, zrealizowano w tym czasie cykl warsztatów terenowych „Dojrzały Smak Przygody”, prowadzonych od wielu lat, oczywiście w obostrzeniach sanitarnych. Od października, w związku ze zwiększoną liczbą zachorowań i wprowadzeniem dodatkowych obostrzeń, powrócono do pracy zdalnej/rotacyjnej, zrezygnowano z bezpośredniej edukacji i większość działań realizowano online.

Wprowadzone obostrzenia jak: zdalna nauka uczniów, rekomendacje dla seniorów i osób przewlekle chorych do pozostania w domach, zakaz zgromadzeń w przestrzeniach publicznych, spowodowały, że trzeba było sprostać ograniczeniom i zaproponować inne formy edukacji, wartościowej i atrakcyjnej dla odbiorców, z uwzględnieniem przede wszystkim bezpieczeństwa uczestników. Z tego powodu m.in. zdecydowano o przeniesieniu pikniku „Bioróżnorodność - poznaj by zachować” na kolejny rok, a konkurs „Bęc jabłkiem w głowę” został zrealizowany w ograniczonym zakresie - bez spotkania finałowego. Niestety, uczniowie i nauczyciele „wybici” ze swojego szkolnego rytmu, zmęczeni utrudnieniami wynikającymi z edukacji zdalnej, z większym oporem włączali się w dodatkowe zobowiązania (jak konkursy organizowane przez podmioty inne niż szkoła). Znalazło to swoje odzwierciedlenie w ilości zgłoszonych grup do kolejnej edycji konkursu.

Dzięki dużemu zaangażowaniu pracowników Centrum, poczuciu odpowiedzialności i otwartości na zmiany, udało się zaproponować działania, które spotkały się z zainteresowaniem wśród odbiorców. Nie było to łatwe zadanie. Z reguły zmiana profilu pracy przebiega etapami i trwa wiele miesięcy. W tym przypadku podejmowaliśmy działania natychmiast, szukając niezagospodarowanych przestrzeni, proponując różne aktywności za pośrednictwem Internetu. Dzięki temu udało się zrealizować konkurs „Bęc jabłkiem w głowę”. Poszerzono także grupę sympatyków CIEE, dzięki działaniom za pośrednictwem Internetu - oferta spotkań online dotarła do ludzi w całej Polsce (a nawet w Stanach Zjednoczonych). Wykonywano także zadania „kosmetyczne” na które do tej pory nie starczało czasu – jak np. uzupełnienie i aktualizacja treści i zdjęć w programie multimedialnym www.poznajemydrzewaikrzewy.pl.

I. Całoroczne działania informacyjne

1. Strona Internetowa CIEE oraz pozostałe strony i bazy Internetowe Centrum

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Większość działań CIEE z powodu sytuacji epidemiologicznej została przeniesiona do Internetu, w związku z czym szczególnie profil na portalu społecznościowym fb stał się bardzo ważnym kanałem informacji i formą wirtualnego kontaktu z odbiorcami działań.

Centrum prowadzi, na bieżąco aktualizowaną stronę internetową - www.ciee-gda.pl, która jest

jednym z podstawowych narzędzi informacji o działaniach jednostki. Wszelkie komunikaty, oferty, aktualne i wiążące ogłoszenia są dystrybuowane za pośrednictwem strony www. Ze stroną skorelowana jest baza książek (księgozbiór) jednak z powodu sytuacji epidemiologicznej CIEE zawiesiło (do odwołania) możliwość korzystania z czytelni. Rozbudowano stronę www o zakładkę „Prelekcje online” by każdy mógł zapoznać się (nawet po czasie) z relacją ze spotkań zorganizowanych na portalu społecznościowym. Po każdej prelekcji, dodawano grafikę oraz hiperłącze, kierujące do odpowiedniej transmisji. W ofercie edukacyjnej dodano również podzakładkę Pakiet edukacyjny „Na tropie zwierząt”, który zostanie opisany w dalszej części sprawozdania.

Strona jest też ogólnodostępnym archiwum działalności i aktywności Centrum.

Ze stroną www ściśle powiązany jest kanał/profil CIEE na **Facebooku**. To narzędzie komunikacji bardzo zyskało w ostatnim czasie. Dało namiastkę bieżącego i bardziej bezpośredniego – osobistego kontaktu z odbiorcami. Część informacji umieszczanych na FB jest powieleniem tych ze strony www.ciee-gda.pl, jednak z doświadczenia pracowników CIEE wynika, że każda z opcji ma swoich zadeklarowanych sympatyków. Dzięki zorganizowaniu spotkań online, webinarów, regularnych postów o drzewach (popularyzujących program multimedialny) czy też spotkań z nowego cyklu CIEEkawi świata, odnotowano znaczny wzrost osób obserwujących działania CIEE. Dodatkowo Facebook udostępnia (za darmo) możliwości spotkań online (daje darmowe i ogólnodostępne narzędzie), dzięki czemu jest tak popularnym medium.

www.poznajemydrzewaikrzewy.pl program multimedialny do samodzielnej nauki rozpoznawania drzew i krzewów „Poznajemy drzewa i krzewy”. W trakcie pracy zdalnej, program został zweryfikowany pod kątem zgodności nowej wersji ze starą (likwidacja drobnych błędów powstałych przy przenoszeniu treści ze starej wersji programu na nową, która miała miejsce pod koniec ubiegłego roku). Dzięki zeszłorocznej modyfikacji programu zespół CIEE może samodzielnie edytować oraz rozbudowywać program, jest to bardzo perspektywiczne. Poprawiono i dostosowano do nowej wersji programu testy sprawdzające wiedzę (na wszystkich 3 poziomach programu). Testy mogą być bezpośrednio wykorzystane w szkole do sprawdzenia wiedzy uczniów przy użyciu tabletów, czy ekranów multimedialnych. Poziom drugi i trzeci programu został uzupełniony o ciekawostki o gatunkach (w oparciu o nowe materiały źródłowe). Uzupełniano i wymieniano także zdjęcia wybranych gatunków drzew i krzewów. Pracownicy CIEE zajęli się szeroko zakrojoną promocją programu. Informacje o programie wysłano do sekretariatów parków narodowych i krajobrazowych z trzech województw. Dodatkowo założono na Facebooku CIEE album MY ♥DRZEWA, w którym cyklicznie, w każdy wtorek, prezentujemy zdjęcie oraz ciekawostki wybranego gatunku z programu. Dużo czasu poświęcono również na kontakty z redaktorami profili poświęconych edukacji na fb, z prośbą o udostępnienie postu lub rekomendację programu. Dzięki temu informacja o programie pojawiła się na popularnych profilach, jak np. Biologia z blondynką lub zamkniętych grupach dla nauczycieli biologii, np. Superbiolog. Edukatorka CIEE napisała felieton na temat drzew, opublikowany na łamach Magazynu Kaszuby. Pracownicy wykorzystywali też czas, normalnie poświęcany na prowadzenie zajęć, na robienie zdjęć do programu.

Centrum regularnie rozsyła również **newsletter** do osób subskrybujących, z zaproszeniami na wydarzenia/konkursy organizowane przez CIEE.

Poza główną stroną, Centrum utrzymuje jeszcze inne strony: www.infoeko.pomorskie.pl, www.rowerowa-siec.pl.

Cel i efekt ekologiczny

Szeroka gama zagadnień umieszczonych na stronie internetowej CIEE, na Facebooku wpływa na poszerzenie grona odbiorców i możliwości oddziaływania, służy także propagowaniu informacji o przedsięwzięciach podejmowanych przez Centrum, PZPK oraz inne organizacje i instytucje zajmujące się ochroną środowiska i edukacją przyrodniczą. Strona ma również wymiar edukacyjny, dzięki publikowaniu w odpowiedniej zakładce relacji z różnych przedsięwzięć realizowanych przez CIEE online, a także zakładce "Ważne informacje". Ten cel jest systematycznie osiągnięty.

- www.ciee-gda.pl – 170 304
- www.poznajemydrzewaikrzewy.pl – 77 342 (działania promujące program poskutkowały dużym wzrostem wejść na stronę, w roku 2019 r. liczba ta wynosiła 19 546)
- www.infoeko.pomorskie.pl – 61 116
- www.roverowa-siec.pl – 32 248

Statystyki Facebooka:

- **2729 użytkowników obserwuje**
- Liczba polubień strony - **2262 użytkowników**
- Łączna liczba wyświetleń postów strony na ekranie użytkownika - 308 715

II. Całoroczne działania edukacyjne

1. Warsztaty

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania:

A. Całoroczny cykl warsztatów dla szkół - grup zorganizowanych

Warsztaty pokazowe

Warsztaty edukacyjne to jedna z najbardziej efektywnych możliwości propagowania wiedzy przyrodniczej i właściwych nawyków. Pozwalają na utrzymanie stałego i bezpośredniego kontaktu z odbiorcą, czyli zarówno uczniami różnych grup wiekowych, jak i nauczycielami. Stanowią one inspirację i dają możliwość wzbogacania warsztatu nauczycieli wiedzą o nowych metodach pracy oraz przekazywania ciekawych materiałów edukacyjnych, pozyskiwanych z instytucji i organizacji z terenu całej Polski. Niemniej jednak, z powodu sytuacji epidemiologicznej, nie mieliśmy możliwości zrealizować wszystkich zaplanowanych założeń. W trakcie całego roku edukatorzy z CIEE poprowadzili 29 warsztatów stacjonarnych i terenowych dla następujących grup: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadgimnazjalne a także grupy zorganizowane podczas ferii zimowych.

O brudzie historycznie, chemicznie, praktycznie - zapisy na zajęcia miały odbyć się w marcu, niestety w związku z sytuacją epidemiologiczną realizacja warsztatów została przełożona. Czas pracy zdalnej wykorzystano do dopracowania, uzupełnienia, stworzenia ostatecznej wersji prezentacji oraz testowaniu pomysłów na eksperymenty, które można wykorzystać w czasie warsztatu.

Dzięki współpracy z edukatorami zewnętrznymi - specjalistami w takich dziedzinach jak np. geologia, kartografia, geografia itp. wybrane klasy miały możliwość udziału w zajęciach poświęconych tematyce wykraczającej poza specjalizację i wykształcenie pracowników CIEE. Warsztaty te cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Wprowadzenie ich do oferty ma szczególne znaczenie w przypadku starszych uczniów (szkoły średnie, 7-8 klasa SP) oraz nauczycieli, którzy współpracują z Centrum od wielu lat. Zajęcia dla klas mają głównie charakter pokazowy, poszerzający warsztat dydaktyczny nauczycieli, zatem uzupełnienie oferty o tematy bardziej niszowe było dużym walorem. Zrealizowano 17 zajęć prowadzonych przez edukatorów zewnętrznych.

W ramach zaplanowanego działania, ze względu na zamknięcie szkół, jeden z edukatorów nagrał 10 krótkich filmów edukacyjnych o tematyce geograficzno-geologicznej, które były po kolei

publikowane na stronie www, fb i kanale youtube Centrum. Filmy te, ze względu na długość jak i tematykę, będą mogły być wykorzystane przez nauczycieli w trybie pracy zdalnej. Udostępnianie i szersza promocja „zimowych geospotkań” odbyła się w drugim semestrze roku szkolnego. Przygotowując się do pikniku „Bioróżnorodność - poznaj by zachować” opracowano koncepcję nowej makiety interaktywnej, poświęconej ogrodom deszczowym. Stworzono ją w drugiej połowie roku, wykorzystując zaoszczędzone środki. Makieta edukacyjna składa się z dwóch części, jest wykorzystywana przez edukatorów CIEE podczas warsztatów a także stoisk na wydarzeniach plenerowych. Jest doskonałym uzupełnieniem istniejącej już makiety „Ogród przyjazny” a także instalacji wykonanej samodzielnie przez zespół CIEE, prezentującej zagadnienie powierzchni biologicznie czynnych. Jedną z części nowej instalacji stanowi modelową, żywą makietę ogrodu deszczowego w pojemniku, z zachowaniem wszystkich warstw wraz z nasadzeniami przykładowej roślinności, znoszącej okresowe zalewanie i suszę. Drugą część pełni funkcję pokazową - zbudowana jest z rozkładanych klocków, poszczególne warstwy podłoża przygotowano z prawdziwych substratów (keramzyt, żwir, kompost) scalonych żywicą. Pozwala to na poznanie części składowych ogrodu deszczowego (podczas montażu i demontażu). Całość uzupełniono dwiema planszami edukacyjnymi, z niezbędnymi oznaczeniami części składowych makiety, poradnikiem DIY, propozycją rodzimych gatunków polecanych do nasadzeń a także podstawowymi informacjami na temat roli ogrodu deszczowych. Treść tablic konsultowano merytorycznie z ekspertem, z którym CIEE współpracowało przy tworzeniu gdyńskiego ogrodu deszczowego. Na potrzeby działalności edukacyjnej CIEE w kolejnych latach zakupiono dodatkowe lornetki, kompas, książki do czytelnicy, które służą również jako wsparcie merytoryczne dla edukatorów CIEE a także zlecono wykonanie stołu mobilnego, przeznaczonego do makiety interaktywnej „Ogród przyjazny”.

Łącznie w 46 warsztatach wzięło udział 758 uczniów i 85 nauczycieli/opiekunów. Dodatkowo pierwszą wirtualną lekcję „Zimowe geospotkanie” obejrzało 240 osób.

B. Warsztaty dla indywidualnych odbiorców - nauczycieli, edukatorów, dorosłych...

- a) Warsztat „**A co Ty możesz zrobić dla bioróżnorodności?**”, którego głównym założeniem było stworzenie remizy na terenie Szkoły Podstawowej nr 35 w Gdańsku, z zaangażowaniem uczniów w prace służące wykreowaniu ogrodu bioróżnorodnego, przyjaznego dzikim zwierzętom. Projekt zagospodarowania terenu został opracowany przez architekta krajobrazu, w porozumieniu z zespołem CIEE i szkołą. Mimo niezbyt sprzyjającej pogody udało się założyć ogród zgodnie z zaplanowaną aranżacją. Ze względu na warunki atmosferyczne oraz z powodu sytuacji epidemicznej uczniowie biorący udział w przedsięwzięciu, podzieleni byli na małe grupy, pracujące wymiennie w ograniczonym czasie. Podobnie jak ogród założony w 2019 r., również ten będzie doglądany oraz wykorzystywany do prowadzenia, zarówno przez nauczycieli jak i edukatorów CIEE, „zielonych lekcji”.

W ramach założenia zagospodarowano ok. 30 m² terenu, wykonano 3 grządki wyniesione oraz posadzono ponad 40 sadzonek roślin (drzew, krzewów, bylin) i kilkadziesiąt cebul.

W warsztacie wzięli udział uczniowie klasy IV wraz z nauczycielem.

- b) W ramach XV edycji autorskiego projektu „**Dojrzały smak przygody**” przygotowano pierwotnie 15 wypraw, jednak ze względu na duże zainteresowanie i ograniczenia w liczbie osób na poszczególnych warsztatach, postanowiono zrealizować dodatkowych 6 spotkań. W roku 2020, ze względu na okoliczności, warsztaty terenowe realizowane były w odmienionej formule. Wędrówki odbywały się w różne dni tygodnia, w grupach

z ograniczoną liczbą osób (różnie, w zależności od sytuacji epidemicznej w danym miesiącu). Udział w warsztatach był możliwy tylko po wcześniejszym zapisie. Warsztaty terenowe miały na celu aktywizację i integrację seniorów wokół zagadnień przyrodniczych. Wyprawy piesze, o zróżnicowanym poziomie trudności, prowadziły trasami ukazującymi wartości przyrodnicze oraz kulturowe zarówno Trójmiasta i okolic. Podczas wędrówek uczestnicy zdobywali wiedzę przyrodniczą (m.in. botaniczną, ornitologiczną, mykologiczną, lichenologiczną, entomologiczną, krajoznawczą, geologiczną, ogrodniczą, dendrologiczną...) a także przygotowują dokumentację fotograficzną, udostępnianą na bieżąco na Facebooku.

Wiedza seniorów o regionie oraz jego dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym jest spora, podobnie jak w roku poprzednim jedna z uczestniczek cyklu DSP samodzielnie poprowadziła opracowaną przez siebie wyprawę. Kolejna osoba zadeklarowała chęć przygotowania własnej trasy w przyszłym roku. Tworząc program wypraw zaproszono do współpracy pracowników TPK. :

- 9 lipca - Paraszyńska dolina Łeby;
- 14 lipca - "W koronach drzew, w poziomie wody - czyli wędrówka śladami polskich osadników na "Ziemiach Odzyskanych";
- 20 lipca - Poznajemy lasy Matemblewa - TPK;
- 22 lipca - Znaczenie zieleni w mieście - CIEE;
- 24 lipca, piątek - Szlakiem Marnych Mostów - TPK;
- 27 lipca, poniedziałek - Szlakiem pomników przyrody w Lasach Oliwskich - TPK;
- 29 lipca, środa - Wzdłuż Potoku Oliwskiego;
- 3 sierpnia - Wodny ogród Dolnego Miasta - CIEE;
- 5 sierpnia - Zapleczem Jaśkowej Doliny;
- 10 sierpnia - Dolina Samborowo;
- 12 sierpnia - Dolina Raduni- nieznanne piękno elektrowni wodnych;
- 17 sierpnia - Zachowane dziedzictwo w Żuławkach i Drewnicy. Spacer przyrodniczo architektoniczny;
- 19 sierpnia - Nowy Port - „portowa dzielnica, wszystko ma słony smak..”, spacer przyrodniczo- architektoniczno- historyczny;
- 24 sierpnia - Osowskie bagna - CIEE;
- 26 sierpnia - Drogi Rowy i Wąwozy;
- 4 września - Ujście Wisły. Ścieżki Natury - CIEE;
- 7 września - Znaczenie zieleni w mieście - CIEE;
- 9 września - "W Ptasiim Raju, czyli jak żyć z troską o rodzimą dzikość?";
- 17 września - "Skok w bok... ale z mapą";
- 22 września - Kępa Redłowska -tam gdzie morze zjada ląd;
- 28 października - Otomin, trasa wokół jeziora Otomińskiego i okolicznych mokradeł.

W 21 spotkaniach uczestniczyło 269 osób.

- c) Cykliczne „**spotkania czwartkowe**” - planowano 12 spotkań, których tematem przewodnim miały być zagrożenia i możliwości ochrony różnorodności biologicznej. Ze względu na stan epidemiczny, spotkania odbywały się w terminach dopasowanych do aktualnie obowiązujących obostrzeń. Część spotkań zrealizowano w formie prelekcji online na portalu społecznościowym fb, większość relacji ze spotkań została zarchiwizowana, dzięki czemu są

stale dostępne na stronie CIEE (w odpowiedniej zakładce) dla zainteresowanych. W ramach przygotowań do prelekcji online, wykonano rozeznanie w programach udoskonalających streaming, po wybraniu programu OBS Studio przeprowadzono kilka prób, w oparciu o które przygotowano instrukcję. Wszystkich prelegentów korzystających z programu szkolono z jego obsługi a także wykonywano próby techniczne. W celu szerszej promocji, w zapowiedziach wydarzeń, jako współorganizatorów spotkań online oznaczano profile oddziałów PZPK, a także dodawano do kalendarza wydarzeń na portalu regionalnym trójmiasto.pl.

- 20 lutego - „Olej olej - ratujmy orangutany” - 28 osób;
- 27 maja - „Nie bój się Natury w Twoim ogrodzie!” - spotkanie online. W trakcie spaceru po małym ogrodzie na Kaszubach prelegent podzielił się swoimi sposobami i spostrzeżeniami, jak zwiększać bioróżnorodność oraz stwarzać azyl przyjazny przyrodzie. Liczba wyświetleń 1932;
- 23 lipca - „Dzikie rośliny użytkowe, ich rozpoznawanie i zastosowanie” (terenowe) - 15 osób
- 27 lipca - „Dzikie rośliny użytkowe, ich rozpoznawanie i zastosowanie” (terenowe) - 11 osób
- 20 sierpnia - "Dwory i ogrody przy ul. Polanki. Historia i terażniejszość". (terenowe) - 21 osób;
- 17 września - "Korona trójmiejskich gór" - spacer przyrodniczy." (terenowe) - 23 osoby;
- 8 października - „Opowieści z Kamieńca - Kamienna Góra okiem morskiego przyrodnika” (terenowe) - 15 osób;
- 15 października - „Zakończmy epokę śmiecenia i marnowania” (online) - 1301 wyświetleń
- 20 października – Drzewa- wrażliwe olbrzymy (spotkanie online z okazji Dnia krajobrazu, zrealizowane we współpracy z EkoInicjatywą) - 815 wyświetleń
- 8 grudnia - „Bałagan w lesie? Martwe drewno a różnorodność biologiczna” (online) - 1800 wyświetleń
- 17 grudnia - „Natura naszym sprzymierzeńcem w budowaniu odporności” (online) - 367 wyświetleń

Podjęto też przygotowania do organizacji spotkań o tematyce odpadowej, umówionego wstępnie z pracownikiem Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta oraz „Miasto na detoksie” Gdańskiej Infrastruktury Wodociągowo-Komunalnej.

Liczba odbiorców 11 spotkań (w tym 5 terenowych i 5 online) - 6 328 osób.

- d) **CIEEkawi świata** – nowy cykl spotkań przyrodniczo-podróżniczych (w planach funkcjonujący pod nazwą „NATURALnie przygoda”), podczas których prelegenci dzielą się swoimi zdjęciami oraz wspomnieniami z podróży do miejsc przyrodniczo cennych. To nowy pomysł kierowany do osób dorosłych, aktywnych - lubiących spędzać czas na łonie natury. Podczas opowieści poruszane są także tematy związane z wpływem turystyki na środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy. W związku z pandemią wszystkie spotkania odbyły się online. Dzięki temu dużo większa grupa ludzi z całej Polski (a także pojedyncze osoby z innych krajów) mogła wziąć w nich udział. Do współpracy zaproszono pasjonatów, którzy z jednej strony swoimi opowieściami oraz autorskimi fotografiami przybliżyli wybrane

zakątki świata

a z drugiej strony, prowadząc własne profile na portalu społecznościowym facebook przyczynili się do zwiększenia zasięgu.

W ramach cyklu odbyło się 5 (zamiast zaplanowanych 4) spotkań online o następującej tematyce:

- „W pogoni za waleniami” - opowieść Dawida Kilona na temat podróży po świecie i obserwacji ssaków morskich, z wykorzystaniem fotografii, figurek zwierząt oraz własnoręcznie wykonanych modeli waleni. Liczba wyświetleń 2 400.
- „Głowa do góry, popatrz w gwiazdy! Spacer po letnim niebie Z Karolem Wójcickim”
- planetarium online przygotowane przez pasjonata i fotografa nocnego nieba, popularyzatora astronomii, dziennikarza naukowego, prezentera telewizyjnego. Twórcę największego w Polsce astronomicznego fanpage Z głową w gwiazdach na Facebooku. Liczba wyświetleń 14 900.
- „Madagaskar - wyspa sifak i tenreków” – Prezentacja prowadzona przez Magdalenę Jędro poświęcona była wyprawie przyrodniczej na Madagaskar. Była również zapowiedzią i promocją nowej wystawy fotograficznej w siedzibie CIEE, autorstwa Magdaleny i Grzegorza Jędro, poświęconej rodzimej przyrodzie. Liczba wyświetleń – 685.
- „Spacer po zimowym niebie z Karolem Wójcickim” - kontynuacja czerwcowego spotkania, przybliżająca konstelacje możliwe do zaobserwowania zimą. Liczba wyświetleń 2 000.
- „Parki narodowe szwedzkiej Laponii” prezentacja poprowadzona przez Piotra Kowalewskiego (WANOGA). W trakcie wirtualnej podróży, prowadzący opowiedział o swojej wyprawie przez kilka parków narodowych środkowej i północnej części Szwecji oraz o niektórych partiach Gór Skandynawskich. Zaprezentował wiele zdjęć i opowiedział o wrażeniach jakie zostawiają tajga, tundra i górskie krajobrazy szwedzkiej Laponii. - 516 wyświetleń.

Łącznie 5 spotkań online miało 20 501 wyświetleń.

e) NATURALnie przygoda - nowy cykl warsztatów terenowych (zmieniono nazwę cyklu, która, w planach brzmiała: Przyroda jest w mieście) dla osób dorosłych i rodzin. Ze względów epidemiologicznych zrealizowano trzy niedzielne spotkania z zakładanych czterech. Zajęcia prowadzone przez zespół CIEE oraz współpracowników - ekspertów w zielonych przestrzeniach, także blisko miasta, pokazują, że przyroda „tuż za progiem domu” może być zachwycająca i różnorodna. Jest to działanie adresowane do osób indywidualnych, aktywnych zawodowo, z dziećmi. Z powodu sytuacji epidemiologicznej dostosowano formułę i liczbę uczestników (15 osób) do rekomendowanej przez służby sanitarne jako bezpiecznej. W ramach cyklu zrealizowano warsztaty:

- 5 lipca - „Skok w bok... ale z mapą” - wyprawa terenowa po ścieżkach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, połączona z instruktażem czytania map i sztuki orientacji w terenie oraz warsztatem ze sztuki przetrwania.
- 9 sierpnia - „W głąb pięknych gór”- wycieczka prowadziła najciekawszym szlakiem na Wieżycę, wiodącym przez jedyne Lasy na Wzgórzach Szymbarskich, zachowane w stanie naturalnym.

- 6 września - "Lekcję z Jajem" - podczas warsztatu uczestnicy zapoznali się z rodzajami jaj jakie składają zwierzęta. Poznali budowę ptasiego jaja, różnorodność wzorów i kształtów. Poznali przykłady z Polski i zagranicy. Sprawdzili swoją wiedzę w Jajecznym Quizie a podczas części plastycznej pomalowali drewniane jajka, starając się odwzorować rzeczywiste wzory występujące w przyrodzie.

W trzech spotkaniach uczestniczyły 34 osoby.

f) Akcja „**Kto z karmnika ziarno wyjada**” – podczas spotkań w siedzibie CIEE/TPK uczestnicy mogli się przyjrzeć pracy „obrączkarza”, zobaczyć rodzime gatunki ptaków z bliska, a także zdobyć informacje na temat właściwego dokarmiania ptaków zimą oraz postępowania w przypadku znalezienia rannych/chorych zwierząt. Obrączkowanie ptaków prowadzone jest w ramach ogólnopolskiej, cyklicznej Akcji Karmnik. Jej celem jest określenie liczebności zimujących ptaków a także poznanie:

- przeżywalności, zarówno w ciągu jednego sezonu zimowego jak i w kolejnych latach,
- pochodzenia ptaków łapanych przy naszych karmnikach,

oraz zbadanie:

- wpływu warunków atmosferycznych na kondycję ptaków,
- struktury wiekowej i płciowej w ciągu całego sezonu zimowego.

W ramach Akcji Karmnik odbyło się 5 spotkań. Liczba uczestników: ok. 45 osób. W grudniu zespół CIEE przy wsparciu TPK przeprowadził 2 obrączkowania ptaków, bez udziału osób z zewnątrz.

g) Warsztat Tropami zwierząt - (w planach pod nazwą „Na tropie ptaków”- pakiet poszerzono o inne zwierzęta dlatego zmieniono jego nazwę). Zamiast tradycyjnych scenariuszy, powstały trzy prezentacje multimedialne omawiające najczęściej pojawiające się w szkołach tematy, tj. ptasie wędrówki, wiosna u ptaków oraz dokarmianie ptaków. Do każdej z nich przygotowano zbiór notatek umożliwiający prowadzenie prelekcji przez nauczycieli oraz karty pracy dające możliwość sprawdzenia wiedzy i jej utrwalenia. Dodatkowo powstały dwa typy gier, opracowane w kilku wersjach, nawiązujących do tematów prezentacji. Przygotowany pakiet jest kompendium wiedzy na temat wybranych gatunków ptaków, ich środowiska życia, wędrówek i zwyczajów pokarmowych. W dalszym etapie rozbudowywany będzie o materiały dotyczące ssaków. W ramach stworzonych materiałów powstało 8 plansz edukacyjnych zawierających łącznie ponad 140 rysunków. Będą one wykorzystywane do tworzenia pomocy dydaktycznych w tym gier, kart pracy, planszy i innych, dzięki czemu pakiet będzie stale rozbudowywany i dostosowywany do wymagań odbiorców. Nad pakietem pracowały 2 osoby z Centrum a także po jednej z Wdzydzkiego PK oraz Zielonej Szkoły w Schodnie. W związku sytuacją epidemiologiczną tradycyjny warsztat związany z pakietem edukacyjnym został zamieniony na dwie prelekcje online, omawiające i promujące pakiet, jego zawartość, tematykę i możliwości wykorzystania w edukacji. Spotkania z rysownikiem „W drogę, czyli opowieść o wędrówkach ptaków” oraz „U nas już wiosna, rozmawiamy o lęgach ptaków?” miały łącznie 3 400 odbiorców.

h) Warsztat **NATURALNIE recykling** - rozpoczęto prace nad realizacją warsztatu, który miał mieć formę szkolenia dla nauczycieli i edukatorów, zwłaszcza przedszkoli i nauczania początkowego. Przygotowano program wydarzenia, skonkretyzowano formę i szczegóły warsztatu oraz towarzyszącej mu wystawy prac. Niestety ze względu na pandemię projekt został zawieszony.

- i) **Szkolenie „Kolizje ptaków z przeszklonymi elementami architektury”** skierowane do pracowników administracji publicznej, architektów, urbanistów, planistów miejskich. Spotkanie poruszyło problem ptasich kolizji, pokazało przyczyny tego zjawiska i sposoby jak można zminimalizować ryzyko kolizji. Planowano zrealizować je w marcu, w formie spotkania w siedzibie CIEE. Po uruchomieniu zapisów, ze względu na sytuację epidemiczną szkolenie zostało przeniesione na drugą połowę roku. Jesienią zdecydowano o realizacji w formie webinarium na platformie MSTeams. Dzięki takiej formule warsztat miał większy zasięg - 65 osób.
- j) **Warsztat Zmontuj ptakom budkę!** - dodatkowa propozycja CIEE w formie warsztatu podzielonego na dwie części. Pierwsza z nich z racji na wczesną wiosnę odbyła się w terenie otaczającym siedzibę. Uczestnicy mogli obserwować ptaki w naturalnym środowisku, a przede wszystkim posłuchać ich charakterystycznych śpiewów. Na początku drugiej części warsztatu uczestnicy dowiedzieli się jaka powinna być właściwa konstrukcja budki. Jakich materiałów najlepiej używać do jej konstrukcji i gdzie właściwie ją powiesić. W dalszej części każdy zespół własnoręcznie zbijał budkę dla ptaków z przygotowanych wcześniej elementów. Warsztat skierowany był do rodzin z dziećmi. Liczba uczestników: 30 osób.
- k) **„Rysujemy liście”** - W związku z ograniczeniem możliwości gromadzenia się powstał pomysł realizacji spotkania online. CIEE od lat współpracuje ze znanym i cenionym rysownikiem i jednocześnie ornitologiem Dawidem Kilonem, autorem prac w wielu wydawnictwach przyrodniczych i prowadzącym popularny profil „Mówią, że potrafi rysować”. W trakcie transmisji, która miała miejsce 21 maja - uczestnicy pod przewodnictwem rysownika uczyli się tworzyć przyrodnicze rysunki 3D. Tematem przewodnim były liście drzew. Spotkanie miało na celu promocję programu www.poznajemydrzewaiakrzewy.pl. Liczba wyświetleń 2 400.

Cel i efekt ekologiczny

Celem jest poszerzenie wiedzy dotyczącej kluczowych zagadnień związanych z przyrodą i środowiskiem, istoty bioróżnorodności i jej wpływu na jakość życia mieszkańców oraz pogłębienie postaw proekologicznych. Istotny jest również stały kontakt z odbiorcami działań CIEE a także promocja nowo otwartej siedziby Centrum i jej poszerzonych możliwości w związku z tym faktem.

W sumie w powyższych działaniach edukacyjnych uczestniczyło ok. 34 155 osób.

2. Konkursy

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W roku 2020 zaplanowano kontynuowanie prowadzonych od lat konkursów: **„Bęc, jabłkiem w głowę”** i **„Znani i nieznanzi - ptasi sąsiedzi”**, mających na celu promowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych postaw prośrodowiskowych oraz ułatwiających rozumienie procesów zachodzących w środowisku, a także poszerzanie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i kulturowych oraz korzyści płynących z działań na rzecz środowiska. Niestety sytuacja epidemiologiczna skutecznie utrudniła zrealizowanie w pełni założeń konkursowych a w przypadku konkursu **„Znani i nie znani ptasi sąsiedzi”** uniemożliwiła realizację w zakładanym terminie. Zorganizowano także kolejną edycję konkursu związanego z zimowym dokarmianiem ptaków oraz konkurs fotograficzny **„Pareidolia w naturze”**. Odbył się również nowy konkurs **„Mem przyrodniczy”**.

- a) **„Znani i nie znani ptasi sąsiedzi”** – w związku ze wprowadzeniem wiosną zdalnej nauki podjęto decyzję o przeniesieniu konkursu kierowanego do całych klas/grup przedszkolnych na jesień. Rozpatrywano również możliwość modyfikacji zasad

konkursu i adresowanie go do uczestników indywidualnych. Jesienią ogłoszono konkurs, zwiększając jego zasięg terytorialny o gminy otaczające Trójmiasto, dodatkowo dano możliwość przygotowania prac w formie elektronicznej (np. kolażu fragmentów pracy wykonanych przez poszczególnych uczniów w ramach nauki zdalnej). W konkursie uczestniczyło 247 osób (9 nauczycieli i 238 uczniów). Warsztaty oferowano klasom-laureatom, jako dodatkowa nagroda (poza książkami o tematyce ornitologicznej), przeniesiono na późniejszy czas.

- b) **„Bęc jabłkiem w głowę”**. Pierwsza połowa roku jest zwykle zdeterminowana obecnością w siedzibie CIEE prezentujących się grup konkursowych. W tym roku było niestety inaczej. Z powodu sytuacji epidemiologicznej duża część uczniów nie zaprezentowała swoich doświadczeń. Po ustaleniach z Partnerem konkursu CN Experyment w Gdyni, daliśmy możliwość przesłania wystąpień za pośrednictwem Internetu (Skype, Messenger, Zoom itp. bezpłatne narzędzia). Do każdej szkoły, która wzięła udział w konkursie (zdalnie) zawieziono nagrody dla uczestników. Ze zgłoszonych do konkursu 127 uczestników i 27 nauczycieli, wyniki swojej pracy w ramach konkursu przesłało **65 uczniów i 15 opiekunów**. W XIX edycji konkursu wzięło udział 80 osób. W październiku ogłoszono kolejną, XX edycję, do końca roku zgłosiło się w sumie 10 grup. W regulaminie konkursu dopuszczono możliwość prezentacji półfinałowych w wersji online.
- c) **III edycja konkursu „Kto z karmnika ziarno wyjada?”** - duże zainteresowanie ptakami, a w okresie zimowym ich dokarmianiem, skłoniło Centrum do ogłoszenia kolejnej edycji konkursu „Kto z karmnika ziarno wyjada?” Konkurs przeznaczony był dla osób indywidualnych. W tej edycji zadaniem uczestników było dokumentowanie tego, co dzieje się przy karmniku wyłącznie fotograficznie. By zwrócić uwagę uczestników na bardziej konkretne aspekty związane z dokarmianiem, wyznaczonych zostało kilka kategorii, do których uczestnicy powinni nawiązać w robionych przez siebie zdjęciach. Były to między innymi: „interakcje między gośćmi karmnika”, czy najciekawszy/ najrzadszy gość przy karmniku”. Duża różnorodność zdjęć oraz podejścia do ptaków pokazują, że temat stale cieszy się zainteresowaniem. Obserwacje ptaków dają możliwość zwrócenia większej uwagi nie tylko na same ptaki ale też ich środowisko życia. W konkursie wzięły udział 24 osoby.
- d) **I edycja konkursu Mem przyrodniczy** - poszukując nowych form promocji treści edukacyjnych, postanowiliśmy rozszerzyć ofertę konkursów o kanał oparty na przekazie popkulturowym i w oparciu o popularne w Internecie memy. Dostosowaliśmy konkurs tak, aby propagował treści przyrodnicze, obalał mity a przy tym zachowywał humorystyczną formę. Partnerami w konkursie były wszystkie jednostki Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych. Ze względu na stan epidemii, prawie cała promocja konkursu została przeprowadzona w Internecie. Konkurs odbył się w dwóch kategoriach wiekowych poniżej i powyżej 18 lat. W konkursie wzięły udział 42 osoby.
- e) **II edycja konkursu Pareidolia w naturze** - chcąc zachęcić do przyglądania się naturze postanowiliśmy wykorzystać okres wakacyjny i ogłosiliśmy II edycję konkursu fotograficznego. Zadaniem uczestników było sfotografowanie fragmentu krajobrazu naturalnego i nadanie takiego tytułu, który wskaże czego dopatrywał się autor i z czym miał skojarzenie. Zadanie konkursowe miało zachęcić do uważnego i refleksyjnego przebywania na łonie natury jak i zwrócić uwagę na naturalne elementy krajobrazu w przestrzeni miejskiej. Konkurs miał zasięg wojewódzki, rozegrał się w dwóch

kategoriach wiekowych: osób niepełnoletnich i pełnoletnich. Wzięły w nim udział 43 osoby.

Partnerzy

Centrum Nauki Experiment, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, oddziały PZPK

Cel i efekt ekologiczny

Celem prowadzenia konkursów jest stały kontakt z odbiorcami oraz zachęta do systematycznego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności związanych z ochroną środowiska i przyrody. Szeroki wachlarz konkursów ma na celu stworzenie możliwości zastosowania różnych metod realizacji zadań, a także objęcie możliwością uczestnictwa wielu grup odbiorców od najmłodszych, przez uczniów wszystkich poziomów nauczania, po osoby starsze. Niezaprzeczalnym efektem jest poszerzanie wiedzy prośrodowiskowej, umiejętności pracy w grupach multidyscyplinarnych (np. „Bęc...”), poszerzanie umiejętności prezentacji wyników swojej pracy, możliwość zapoznania z metodami pracy i osiągnięciami innych, a także kształtowanie i popularyzacja prośrodowiskowych postaw wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

W 5 konkursach wzięło w sumie udział 436 osób.

3. Akcje edukacyjne

Centrum czynnie włącza się i wspiera kampanie prowadzone przez inne instytucje i organizacje, jednak tegoroczna sytuacja spowodowała odwołanie pikników i wielu innych wydarzeń edukacyjnych.

A. „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”

Wykonane działania w ramach zadania

Ze względu na ogłoszoną pandemię podjęto decyzję o przełożeniu pikniku, poświęconego zmianom klimatycznym, na kolejny rok. Niemniej jednak przygotowania do pikników rozpoczynają się zwyczajowo praktycznie na początku roku. Do czasu ogłoszenia pandemii, pracownicy CIEE działali wg utartego harmonogramu prac, który obejmował m.in.:

- Wysyłkę zaproszeń do udziału w kolejnej edycji pikniku do wszystkich partnerów bioróżnorodności a następnie wysyłkę tabel z określeniem potrzeb;
- Mailing do osób indywidualnych - ekspertów, szkół, organizacji pozarządowych, instytucji w celu pozyskania nowych współpracowników/kolejnych partnerów (wzbogacenie oferty);
- Pozyskanie patronatów medialnych: Czas dzieci, Magazyn Kaszuby, Chrońmy klimat, Ekologia.pl, Płyn pod prąd, Stara Oliwa, Radio Gdańsk, Nauka o klimacie, Ziemia na rozdrożu (nowi patroni związani z tegorocznym hasłem przewodnim);
- Zaproszenie do współpracy prelegenta na spotkanie czwartkowe poprzedzające piknik - Marcina Popkiewicza, popularyzatora nauki, redaktora Portalu ZiemiaNaRozdrożu.pl;
- Rozmowy i korespondencja w sprawie oprawy graficznej pikniku, plakatów;
- Spotkania z FabLab Trójmiasto i rozmowy na temat potencjalnych makiet, analiza koncepcji i kosztorysów;
- Współpraca i ustalenia z firmami zaangażowanymi w sprawy techniczne (wynajem namiotów, stołów, krzeseł, transport, catering dla edukatorów);
- Korespondencja mailowa, rozmowy telefoniczne i spotkania ze współpracownikami przygotowującymi stoiska na piknik - analiza i doprecyzowanie koncepcji stoisk oraz kosztorysów;
- Zdobywanie wybranych pozwoleń na organizację pikniku w parku;
- Prace nad programem pikniku;

- Opracowywanie koncepcji stoiska edukacyjnego CIEE;
- Analiza możliwości modyfikacji pikniku w warunkach zagrożenia epidemiologicznego (analiza SWOT wariantów alternatywnych terminów: sierpień, wrzesień, wiosna 2021 r.).

W 2021 . po ponownej analizie możliwości i sensowności organizacji pikniku podjęto decyzję o zmianie i realizacji działań poświęconych marnowaniu żywności i zmianom klimatycznym:

„Działamy w klimacie”

W Polsce w każdej sekundzie do koszy na śmieci trafia blisko 153 kilogramy żywności, z czego aż 92 kg w naszych domach. Z badań i analiz przeprowadzonych przez ekspertów (IOŚ-PIB, SGGW) zaangażowanych w realizację przełomowego w Polsce projektu PROM (Federacja Polskich Banków Żywności) wynika, że na etapach produkcji, przetwórstwa, dystrybucji i konsumpcji w Polsce rocznie marnuje się prawie 5 milionów (dokładnie 4 840 946) ton żywności. Skala marnotrawstwa szokuje. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy zarówno ze skali marnotrawstwa jak i jego wpływu na środowisko i klimat.

Temat zmian klimatu jest obecny w przestrzeni publicznej, jednak pomimo licznych artykułów, zajęć w szkołach, kampanii medialnych, większość ludzi nie ma na co dzień poczucia realnego wpływu na postępujące zmiany klimatu. Pochylając się nad tym problemem zespół Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku zrealizował projekt „Działamy w klimacie”, poświęcony tematowi marnowania żywności. Cykl kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się działań zastąpił piknik „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”, który nie mógł zostać zrealizowany ze względu na sytuację epidemiologiczną. Działania zaproponowane w ramach „Działamy w klimacie” zostały podzielone na trzy typy:

Warsztaty stacjonarne:

- **„Niezsmarnowane warsztaty” – cykl 20 warsztatów dla grup szkolnych oraz 1 warsztat dla seniorów** z edukatorami dietetycznymi z Banku Żywności w Trójmieście i pokazem tworzenia woskowijek – łączna liczba uczestników 322 osoby.

Warsztaty zorganizowano we współpracy z Bankiem Żywności w Trójmieście, dwie doświadczone edukatorki dietetyczne podczas aktywizujących zajęć poruszały takie zagadnienia jak: skąd się bierze jedzenie, jak niezjedzone resztki wpływają na środowisko, czym się różni zapis na produkcie „najlepiej spożyć przed” od „należy spożyć do” i jak układać produkty w lodówce by przedłużyć ich przydatność do spożycia. Zespół CIEE prowadził pokazowy warsztat robienia woskowijek, po którym każdy uczestnik otrzymywał jedną na własność. Podczas spotkania z seniorami dodatkowo przybliżono: jak działa idea banków żywności, co najczęściej marnują Polacy, jak planować zakupy, jak wykorzystywać maksimum wartości odżywczych produktów. Każdy z uczestników samodzielnie, przy wsparciu CIEE, wykonał własną woskowijkę.

- **4 warsztaty kulinarne „Nic nie może się zmarnować. Wykorzystywanie produktów w kuchni z dbałością o środowisko” dla klas ze szkół gastronomicznych.** Łącznie 96 uczestników, w tym 88 uczniów szkół gastronomicznych i 8 nauczycieli.

Warsztaty kulinarne z szefem kuchni specjalizującym się w kuchni „zero waste” zaoferowano średnim szkołom branżowym z terenu całego województwa, tak by „Działaniami w klimacie”

objąć również placówki położone daleko od Trójmiasta. Kilkugodzinne praktyczne zajęcia odbyły się w szkołach w Człuchowie, Przodkowie, Gdańsku i Sierakowicach.

Wspólne gotowanie było pretekstem do rozmowy o generowaniu odpadów, zużywaniu zasobów takich jak woda czy energia do produkcji i transportu żywności, czy dyskusji o hodowlach ryb. Dane pokazują, że marnowanie jedzenia jest powszechne i dotyczy wszystkich, przede wszystkim gospodarstw domowych ale także całej branży gastronomicznej. Postanowiliśmy zaszczyć młodym ludziom „z branży” właściwe nawyki inspirując ich kuchnią azjatycką. Zdecydowano o takim wyborze, by pokazać japoński szacunek do produktu i udowodnić, że w kuchni nic nie powinno się zmarnować.

Podczas praktycznego warsztatu, młodzi ludzie wykorzystali nawet skórę z ryby, przyrządzając z niej chipsy. Z wszystkich resztek, które powstawały w trakcie przygotowywania kilku potraw, jak obierki z warzyw czy pancerzyki krewetek, przygotowano aromatyczny bulion. Z łodyg brokułów przyrządzono surówkę w stylu azjatyckim. Dla wielu uczniów zaproponowane menu było dużym zaskoczeniem, w dotychczasowym procesie edukacyjnym nie mieli możliwości pracy z produktami azjatyckimi (także z powodu niedoinwestowania warsztatu/kierunku w szkołach). Rozmowy i wspólne gotowanie z doświadczonym szefem kuchni były dla młodych kucharzy doskonałą inspiracją do dalszego kształcenia i gotowania w stylu „bezresztkowym”, z troską o środowisko i klimat.

- **„A weź to ukiś” – warsztat kulinarny dla kucharzy w Akademii Kulinarnej – 12 osób.** Przygotowując ofertę praktycznych warsztatów, staraliśmy się objąć nimi jak największą i różnorodną grupę odbiorców. Wiedząc o tym, że osoby pracujące na kuchni dokładają wszelkich starań by „nie marnować”, wyszliśmy z propozycją warsztatu o fermentacji. Chcieliśmy pokazać, że ukieścić można prawie wszystko, także grzyby i owoce. Szef kuchni specjalizujący się w fermentacji przekonywał, że kiszenie to doskonała forma na zagospodarowanie resztek powstałych na kuchni. To tani i od wieków znany sposób na otrzymanie wartościowego i zdrowego produktu. Sprzyja temu także moda w gastronomii na mniej oczywiste kiszonki, jak kimchi, kiszony kalafior czy cytryny. Wspólnie z kucharzami i właścicielami restauracji przygotowaliśmy m.in gruszki w miodzie z czerwonym pieprzem, kiszony kalafior w soli czy boczniaki w pikantnej zalewie. Zaproponowane przepisy będą wyśmienitą inspiracją do takiego przetwarzania resztek i nietypowych produktów. Pracy twórczej towarzyszyły rozmowy na temat marnowania produktów i gotowych dań w restauracjach oraz wymiana pomysłów na minimalizowanie marnotrawstwa.

- **„Konstruktywnie i na nowo. Bez resztek na stołówkach! Warsztat kulinarny dla pracowników stołówek” - warsztat dla kucharzy/kucharek ze stołówek szkolnych w Akademii Kulinarnej.** Liczba uczestników – 9 osób.

Mając na uwadze że nie jest łatwo przyrządzać posiłki dla wymagającej grupy ludzi, jaką są dzieci i młodzież, szczególnie dysponując mocno ograniczonymi środkami, zorganizowano praktyczny warsztat kulinarny kierowany do kucharek i intendentek ze stołówek.

Wyzwań jest dużo, dzieci otrzymują często zbyt duże porcje lub dania, których nie lubią. Podczas spotkania było sporo wspólnego gotowania i rozmów – wymiany doświadczeń i pomysłów pracowników jednostek edukacyjnych różnego typu. W warsztacie wzięły udział kucharki i intendentki z przedszkoli, szkół podstawowych a także schroniska młodzieżowego.

Szef kuchni podpowiadał gdzie warto poszukać oszczędności, co chętnie jedzą dzieci z pokolenia „z” i starał się udowodnić, że jedzenie na szkolnych stołówkach nie musi być nudne. To wszystko ma szansę sprawić, że „zjadalność” na stołówkach będzie większa a skala marnotrawstwa mniejsza, z korzyścią dla planety i szkolnych budżetów.

W 27 warsztatach stacjonarnych łącznie uczestniczyło 439 osób.

Prelekcje online na portalu społecznościowym facebook i webinary:

- **„To tylko jedna kromka chleba... Szanuję, nie marnuję”** - prelekcja online na portalu społecznościowym facebook.

Do poprowadzenia live’a inauguracyjnego projekt „Działamy w klimacie” zaproszono konsultantkę ds. zrównoważonego rozwoju, założycielkę Little Greenfinity i Zero Waste Professionals oraz fundacji One Planet. Ekspertkę praktykującą na co dzień styl życia zero waste, z tego względu będącą źródłem praktycznych informacji i porad dla uczestników spotkań. Prelekcja zawierała:

- Zarys marnotrawstwa i wpływ na środowisko
- Źródła marnotrawstwa jedzenia
- Jak uratować jedzenie przed śmietnikiem w domu – praktyczne sposoby.
- Jak możemy się przyczynić do ograniczania marnotrawstwa żywności poza domem?

Czas przeznaczony na wymianę doświadczeń pozwolił na rozmowę o wyzwaniach i sukcesach słuchaczy.

- **„Wszyscy marnujemy żywność - dlaczego i jak tego uniknąć?”** - prelekcja online na portalu społecznościowym facebook.

Prelekcję zorganizowano we współpracy z ekspertem z Federacji Polskich Banków Żywności, inspirując się doświadczeniami i przemyśleniami z realizowanego przez Federację projektu PROM (Program Racjonalizacji i Ograniczenia Marnotrawstwa Żywności).

Podczas spotkania przedstawiono fakty i dane na temat marnotrawstwo żywności w Polsce, które zachodzi na różnych ogniwach łańcucha - od produkcji do konsumenta. Zastanawiano się jakie są powody i kto głównie odpowiada za straty. Zaprezentowano wyniki badań uzyskane w ramach długoletniego projektu PROM a także rozmawiano o perspektywach na przeszłość.

- **„Na marne” - spotkanie autorskie z Martą Sapałą** na portalu społecznościowym facebook.

Jako ostatnie wydarzenie na portalu społecznościowym fb, podsumowujące „Działamy w klimacie”, zorganizowano spotkanie autorskie, w formie rozmowy autorki Marty Sapały z dziennikarką Hanną Łozowską, inspirowane książką „Na marne”.

Książka „Na marne” to zbiór reportaży o naszych codziennych nawykach i doskonała lekcja odpowiedzialnej konsumpcji, idealnie wpisująca się w założenia cyklu „Działamy w klimacie”. Marta Sapała zbadała temat skali marnotrawstwa żywieniowego. Rozmawiała z ludźmi, którzy żywią się tym, co znajdują w śmietnikach, zaglądała do kompostowników i kuchennych szafek swoich rozmówców, szperała w kontenerach przy dyskontach spożywczych, oddała głos ludziom bezdomnym i tym, którzy oszczędzanie mają wpisane w swój styl życia. Odwiedziła miejsca, w których powstaje żywność a także te, w których kończy się jej droga. Zaglądała do magazynów w supermarketach i bankach żywności. W zbiorze reportaży ludzkie portrety spłotła ze

statystykami i opiniami ekspertów. O tych doświadczeniach opowiadała podczas rozmowy – spotkania autorskiego, które jak wszystkie pozostałe live-y jest cały czas dostępne na profilu CIEE na fb.

- **„Konstruktywnie i na nowo. O żywieniu i nie marnowaniu na stołówkach” - webinar dla placówek edukacyjnych.**

Na webinar zaproszono dyrektorów placówek oświatowych, intendentki, urzędników „zarządzających oświatą” i wszystkich, którzy mają wpływ na „całokształt żywienia zbiorowego” w szkołach, przedszkolach, ośrodkach szkolno-wychowawczych i schroniskach młodzieżowych. Eksperti zaproszeni do współpracy podczas spotkania online poruszyli następujące zagadnienia:

1. Edukacja żywieniowa i ekologiczna w szkołach i przedszkolach:
 - Marnowanie żywności jako problem ekologiczny
 - Skala marnowania żywności na świecie i w Polsce
 - Zasady diety zdrowej dla człowieka i planety tzw. „dieta planetarna”
 - Normy, wytyczne i zasady żywienia w szkołach i przedszkolach
 - Jak przenieść zasady diety planetarnej na realia żywienia zbiorowego
 - Edukacja żywieniowa w szkołach i przedszkolach jako ważny element zmiany postaw
2. Czy ograniczanie skali marnowania jedzenia w placówkach edukacyjnych jest możliwe?

Przykłady z Pomorskiego i nie tylko:

- Dlaczego wyrzuca się jedzenie w placówkach edukacyjnych – analiza kluczowych przyczyn.
- Problemy kuchni.
- Co nam dają pomiary i czego mogą dotyczyć?
- Przykładowe pomiary nadprodukcji/marnotrawstwa i co z nich wynika.
- Nieoczywiste aspekty zarządzania posiłkami w placówkach edukacyjnych – budowanie świadomości, dokładki, obiad jednodaniowy itp.
- Ile tracimy na marnotrawstwie: koszty finansowe, społeczno-etyczne, środowiskowe.
- Wytyczne PAN dla żywienia.
- Dzieci więcej jedzą a my wyrzucamy mniej jedzenia – czy to możliwe?
- Dobre przykłady z wybranych placówek – efekty.

Spotkanie było wyśmienitą okazją do wymiany doświadczeń, konstruktywnej dyskusji i dzielenia się pomysłami na minimalizację marnotrawienia na stołówkach. Dowodem na skuteczność proponowanych metod była wypowiedź zespołu z jednej z gdańskich szkół, gdzie wdrożono system naprawczy i „zjadalność” posiłków znacznie wzrosła, przekraczając 90%, co niewątpliwie jest dużym sukcesem placówki, z korzyścią dla klimatu i budżetu szkoły. Ze względu na dużą wartość merytoryczną webinaru, na prośbę wielu jednostek edukacyjnych, nagrano webinar, uzyskano zgodę Wykonawców na publikację nagrania, po niewielkim montażu nagranie zostanie opublikowane na kanale Youtube a link zostanie wysłany do placówek oświatowych i udostępniony na portalu społecznościowym, w grupach przeznaczonych dla intendentów.

- **EKOnomia/EKOlogia - webinar dla zarządzających gastronomią. - czy ekonomia może iść w parze z ekologią.**

Podczas webinaru adresowanego do właścicieli i menagerów z branży gastronomicznej poruszono następujące zagadnienia:

1. "Czy ekonomia i ekologia mają wspólny mianownik"?
 - Restauracja to też biznes. „Jak to zrobić, żeby zarobić, czyli gdzie są te pieniądze?”.

- Restauracja to nie apteka - zacznij oszczędzać wykorzystując zasadę Pareta (20/80).
 - Ekonomia idzie w parze z Ekologią, czyli jak zmniejszać koszt mediów i środków czystości.
 - Millenials chcą być „Eko”, wykorzystaj ich cechy w celu optymalizacji swojego biznesu.
 - Najczęstsze błędy powodujące zły wynik finansowy wraz z rozwiązaniami jak ich uniknąć.
 - Czy „więcej” znaczy „lepiej”? O tym jak większe porcje mogą spowodować straty.
2. Ograniczanie kosztów w gastronomii: kaizen, muda i zero waste
- Jeźdźcy gastronomicznej apokalipsy – gdzie i na czym tracimy?
 - Przejawy marnotrawstwa
 - Nadprodukcja – przyczyny.
 - Zarządzanie menu i bufetem.
 - Przykłady pomiarów nadprodukcji – restauracja, hotel.
 - Ile tracimy na nadprodukcji – przykłady.
 - Czym jest filozofia kaizen i jakie może mieć zastosowanie w gastronomii.
 - Narzędzia do planowania produkcji.

Zespół CIEE poświęcił bardzo dużo czasu na promocję wydarzenia, angażując w to także pracowników innych oddziałów PZPK. Branża gastronomiczna jest specyficzna, właściciele restauracji oraz kadra zarządzająca są bardzo zapracowani. Wielu z nich było bardzo zainteresowanych tematyką spotkania, jednak ze względu na inne zobowiązania nie mogli wziąć udziału w webinarze na żywo. Z tego względu a także mając na uwadze dużą wartość merytoryczną i wiedzę ekspercką prelegentów, nagrano webinar. Uzyskano zgodę Wykonawców na publikację nagrania, po niewielkim montażu nagranie zostanie opublikowane na kanale yt a link zostanie wysłany do zainteresowanych osób i udostępniony na grupach na fb dla przedstawicieli branży „gastro”.

Łączna liczba wyświetleń: 1379.

Inne działania:

- **Konkurs "NIEzapomniane drugie śniadanie"** – 195 uczestników w 4 kategoriach wiekowych.

Zespół CIEE szukając pomysłu na oryginalny i zachęcający do udziału temat konkursu, wziął pod uwagę fakt, że losy drugich śniadań bywają burzliwe (zjadane, wyrzucane, wymieniane, trafiają do zwierząt a czasami nawet spędzają wakacje w plecaku). Zaproponowano kreatywny konkurs kulinarny, wpisujący się w hasło przewodnie „Działamy w klimacie”. Ludzie często słyszą, że klimat się zmienia, ale rzadko dostają podpowiedź co zrobić, by temu zaradzić. Z tego powodu także w konkursie postanowiono zwrócić uwagę na problem marnowania żywności. Zadaniem konkursowym było przygotowanie i sfotografowanie drugiego śniadania, które nie będzie zmarnowane oraz zaproponowanie hasła motywujące do niewyrzucania kanapek i innych przekąsek przygotowanych jako posiłek do szkoły czy pracy.

Temat konkursu był uniwersalny, zatem postanowiono zorganizować go w 4 kategoriach wiekowych. Nagrodami w konkursie były smartwatche, mobilizujące do zdrowego trybu życia, osoby wyróżnione otrzymały woskowijki. Do wszystkich laureatów trafiły też bawełniane worki na pieczywo „Działamy w klimacie”.

- **4 spoty filmowe z przepisami z szefem kuchni przygotowującym proste posiłki**

w duchu zero waste. Udostępnione na fb i youtube – łączna liczba wyświetleń: 39 600.

Opracowano cztery spoty filmowe z przepisami kulinarnymi, będące podpowiedzią jak gotować, przetwarzać, myśleć o produktach by niczego nie zmarnować. Filmiki zostały zrealizowane dzięki współpracy z V4B i nakręcone w kuchni doświadczonego szefa kuchni. W „zero waste menu”

o tytule „Smacznie i bez resztek” znalazły się:

- A po rosole... – przepis na pęczotto z warzywami z bulionu i bocznikami,
- Drugie śniadanie dla najmłodszych - cukiniowe gofry z serkiem śmietankowym i kurczakiem
- Drugie śniadanie do pracy - sałatka z resztki makaronu w słoiku,
- Święta bez resztek - tatar ze śledzia, z pomysłem na wykorzystanie obierek i ogryzek jabłka.

- **Strona internetowa www.dzialamywklimacie.pl poświęcona problemowi marnowania żywności i zmian klimatycznych.**

Strona dzięki wyjątkowej i spójnej oprawie graficznej będzie przyciągała uwagę odbiorców, stanowiąc podsumowanie wszystkich projektowych działań. Strona będzie doskonałym narzędziem do kontynuowania kampanii „Działamy w klimacie”.

- **Kampania informacyjno-promocyjna na profilu CIEE** - łączny zasięg kampanii sponsorowanej przekroczył 800.000 wyświetleń postów przez użytkowników. Całkowity zasięg wyniósł 1 439 980, unikalni użytkownicy 823 993 (stan na dzień 22.12.21.). Dodatkowo zespół CIEE na szeroką skalę prowadził kampanię bezpłatną, w tym na grupach na portalu facebook (o tematyce zero waste, kulinarnej, rodzinnej).

- **Stworzenie projektów graficznych wykorzystywanych podczas realizacji „Działamy w klimacie”:**

- szablonu w postaci ramki identyfikującej projekt „Działamy w klimacie” w formacie PNG, która umożliwi zespołowi CIEE przygotowywanie kolejnych postów na temat marnowania żywności.
- plakatu „Działamy w klimacie” w formacie B2 na temat marnowania żywności.
- grafiki uproszczonej, monochromatycznej, na podstawie projektu graficznego plakatu
- 20 grafik - piktogramów na temat marnowania żywności, wykorzystywanych w ramach kampanii informacyjno-edukacyjno-promocyjnej na fb a także na nowopowstałej stronie internetowej .

Grafiki opracowane w ramach projektu przyciągają uwagę odbiorców i zbierają bardzo dużo pochwał. Będą doskonałym narzędziem dla zespołu CIEE do kontynuowania kampanii edukacyjno-informacyjnej poświęconej marnowaniu żywności i zmianom klimatycznym.

Projekt „Działamy w klimacie” to wiele kompleksowych działań kierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców. Nie zrealizowalibyśmy go w tak krótkim czasie bez wsparcia ze strony specjalistów i ekspertów. Do współpracy zaprosiliśmy: Federację Polskich Banków Żywności (odpowiedzialną za realizację projektu PROM), Trójmiejski Bank Żywności, V4B Manager Zewnętrzny Gastronomii, Gdańską Fundację Wody i Fundację FunEdu, Venturis Horeca, Akademię Kulinarą K5 w Gdyni, Agencję artystyczną Opowieści, Wydawnictwo Czarne. Spójną grafikę zachwycającą zarówno nas jak i odbiorców projektu opracowało Mocne Brandy. Taka

modyfikacja planów zapewniła efektywność i efektywność wydatkowania środków publicznych, które były pierwotnie przeznaczone na organizację dwudniowego pikniku edukacyjnego. Prelekcje online (cały czas dostępne na fb), zarchiwizowane webinary, prace konkursowe, strona internetowa, spoty filmowe z przepisami kulinarnymi a także projekty graficzne, które dały wyjątkową oprawę artystyczną projektu, zapewnią jego trwałość i pozwolą zespołowi CIEE na kontynuację i rozwijanie „Działamy w klimacie” w kolejnych miesiącach.

Liczba odbiorców „Działamy w klimacie” wniosła 41 613 osób plus 823 993 użytkowników fb, którzy wyświetlili posty sponsorowane.

B. Inne akcje

Centrum, już tradycyjnie, zapraszane jest przez różne organizacje i instytucje do wzięcia udziału w organizowanych przez nie akcjach środowiskowych. Jest to okazja do zaprezentowania szerokiej oferty działań Centrum, promocji PZPK, a także kreowania pozytywnych postaw wobec środowiska i zrównoważonego rozwoju. Niestety z powodu sytuacji epidemiologicznej wszelkie przedsięwzięcia w których miało uczestniczyć CIEE (np. Wyspa Przyrodników) zostały odwołane lub przeniesione na inny termin.

VivaOliva – 11 września w ramach święta dzielnicy, pracownicy CIEE przygotowali propozycję spaceru dla dorosłych mieszkańców Oliwy po Dolinie Samborowo. Spacer miał charakter botaniczno-ornitologiczny. CIEE od lat włącza się w realizację pikniku VivaOliva. W tym roku, ze względu na sytuację epidemiologiczną, data i przebieg wydarzenia zostały zmodyfikowane i dostosowane do realiów sanitarnych. Wzięło w nim udział **8 osób**.

C) Wystawy w nowej przestrzeni ekspozycyjnej

Do połowy lutego była eksponowana wystawa przygotowana w zeszłym roku we współpracy z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków. Następnie prezentowana była wystawa prac „**Naturalnie pędzlem**” autorstwa **p. Stanisławy Dymeckiej**. Jest to jedna z uczestniczek wypraw organizowanych w ramach cyklu Dojrzałego Smaku Przygody, która zgodziła się zaprezentować swoje przyrodnicze prace malarskie w przestrzeni Centrum. W otwarciu wystawy uczestniczyło kilkanaście osób.

W związku z przebiegiem sytuacji epidemiologicznej wystawa P. Dymeckiej była prezentowana w Centrum do połowy listopada. Następnie na sali ekspozycyjnej została powieszona wystawa 36 zdjęć „Walory przyrodnicze Województwa Pomorskiego”, autorstwa Magdaleny i Grzegorza Jędro, przyrodników, fotografów i pracowników Słowińskiego Parku Narodowego. Na potrzeby wystaw zakupiono zestaw zatraskowych ram.

Ekspozycje były podziwiane zarówno przez osoby uczestniczące w warsztatach, prelekcjach i spotkaniach prowadzonych w siedzibie CIEE/TPK jak i przez miłośników sztuki, którzy docierali specjalnie na prezentowaną wystawę. Wykonano dokumentację fotograficzną wystaw, w przyszłości planuje się opracowanie galerii online na stronie internetowej i fb CIEE, tak by szersze grono odbiorców miało możliwość zapoznania się z eksponowanymi dziełami.

D) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze ochrony przyrody i środowiska

Ważnym celem pracy zespołu CIEE jest efektywne i konstruktywne wykorzystanie przestrzeni rozbudowanej siedziby przy ul. Polanki 51. Kontynuowana jest współpraca ze znanymi już organizacjami oraz nawiązywanie kontaktów z nowymi podmiotami. Sytuacja epidemiologiczna

uniemożliwiła korzystanie z siedziby w znacznej części roku, jednak współpraca była prowadzona w „wirtualnym świecie”. W ramach zadania zlecono uszycie toreb bawełnianych z nadrukiem logotypów i grafiki nawiązującej do hasła bioróżnorodność. Udało się zwiększyć zaplanowany nakład z 500 do 813 szt. a także uszyć torby w dwóch modelach. Autorskie torby są wykorzystywane podczas całorocznych działań edukacyjnych Centrum. Przekazywane są osobom, instytucjom, organizacjom, z którymi CIEE współpracuje a także pakowane są w nie nagrody w konkursach realizowanych lub współorganizowanych przez Centrum.

- W ramach współpracy z WFOŚiGW w Gdańsku współorganizowano krótki webinar - live na portalu społecznościowym fb, poświęcony łąkom kwietnym w naszych miastach. Zaproponowano eksperta prowadzącego a także kilka możliwych lokalizacji, z których wybrano łąkę współtworzoną przez CIEE przed siedzibą Wydziału Biologii UG. Filmik wyświetlono 25 500 razy. W drugim półroczu zaproponowano kolejne tematy spotkań online, które mogłyby się odbyć na profilu WFOŚ. Przedstawiciel CIEE uczestniczył min w transmisji online sprzed siedziby Funduszu, którego tematem były kolizje ptaków ze szklanymi powierzchniami. Liczba wyświetleń: część I transmisji 1 700, część II 659.
- Na zaproszenie WFOŚiGW w Gdańsku oraz Miasta Gdynia, podczas corocznego seminarium „Ciepłolubnych”, przeprowadzono prelekcję online na temat kolizji ptaków z powierzchniami szklanymi oraz dostępnych zabezpieczeń. W spotkaniu administratorów i zarządców wspólnot, współorganizowanym również przez PGE Energia Ciepła S.A, OPEC Sp. z o.o., uczestniczyło 65 osób.
- W ramach współpracy z Trójmiejską Grupą OTOP w nowej sali edukacyjnej TPK/CIEE odbywają się cykliczne spotkania ornitologiczne. W 3 spotkaniach wzięło udział ok. 125 osób. Planowano udostępnienie sali edukacyjnej na warsztaty z udzielania pierwszej pomocy w terenie, odłożono je później.
W ramach tej współpracy edukator CIEE wykonał platformę dla kaczek krzyżówek, która została zamontowana na sztucznym zbiorniku wodnym ze stromymi brzegami, na jednym z gdyńskich osiedli. Mimo, iż platforma powstała z inicjatywy mieszkańców osiedla, to została na początku lata dwukrotnie uszkodzona i ostatecznie zdemontowana.
Po naprawie podjęto rozmowy z Gdańskimi Wodami w wyniku których platforma została umieszczona na zbiorniku znajdującym się w Parku Oliwskim. Współpraca ta (również z ZDiZ w Gdańsku) zainicjowała konkurs ogłoszony przez Gdańskie Wody, którego efektem będzie powstanie kolejnych platform na zbiornikach retencyjnych w Gdańsku.
- W ramach wspierania działań parków z całego zespołu PZPK, pracownicy Centrum brali udział w:
 - pracach terenowych związanych ze stawianiem „płotków płazich” i przenoszeniem płazów w Trójmiejskim PK;
 - monitoringu populacji lęgowej gągoła nad jeziorami w TPK (3 wyjazdy);
 - monitoringu budek lęgowych we Wdzydzkim PK (2 wyjazdy);
 - monitoringu gniazd bocianich na terenie otuliny TPK (2 wyjazdy);
- W ramach działalności informacyjno-interwencyjnej pracownicy Centrum podjęli następujące działania:
 - telefoniczna pomoc w przypadku ptaków rannych i podlotów (3);
 - wsparcie merytoryczne mieszkańców próbujących przekonywać członków wspólnot mieszkaniowych/spółdzielni do rezygnacji z wycinki drzew w okolicy bloków (kilka rozmów telefonicznych, w tym jedna potwierdzona skuteczną akcją chroniącą przed wycinką głóg rosnący przy parkingu);

- interwencja w sprawie myszołowa zaplątanego w linkę zawieszoną na drzewie. Myszołów został wypłątany i zaobrączkowany. Odbyła się też „wizja lokalna” z przedstawicielami ZDiZ w Gdańsku mająca na celu zdjęcie resztek linki z drzewa.
- Na szklanych poręczach tarasu w siedzibie CIEE/TPK samodzielnie zamontowano markery graficzne Feather Friendly DIY, służące minimalizacji ryzyka ptasich kolizji.
- Spotkano się z Centrum Nauki Experiment - Partnerem przy realizacji konkursu Bęc jabłkiem w głowę. Rozmawiano o współpracy i nowych pomysłach na działania.
- W ramach współpracy z Polskim Klubem Ekologicznym udostępniliśmy naszą przestrzeń, w której Klub zorganizował swoje robocze spotkania. Łącznie w 3 spotkaniach wzięły udział 22 osoby. Dodatkowo w ramach współpracy z PKE oraz Wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gdańsk planowano realizację spotkania poświęconego kampanii „Gdańsk bez plastiku” z emisją filmu pełnometrażowego „Ocean plastiku” oraz komentarzem eksperta. Niestety spotkania nie można było zrealizować.
- 30 stycznia – „Marzenna & Marzena - spotkanie literacko-muzyczne”. Spotkanie współorganizowane przez Bazunę i CIEE, w ramach projektu „Całoroczna Bazuna”, inspirowane książką „Safari za progiem domu” autorstwa Marzeny W. Nowakowskiej (autorki książek o dzikiej przyrodzie, biologiki) oraz płytą poezji śpiewanej Marzeny „Kocham, marzę, wiem...” Marzeny Nowakowskiej (polonistki, poetki, kompozytorki i pieśniarki). W spotkaniu uczestniczyło 20 osób.
- Rozpoczęliśmy współpracę ze startupem, który tworzy projekt aplikacji „guideU” jest to aplikacja przewodnicka, która ma łączyć tych którzy chcą poznawać nowe miejsca oraz lokalnych ambasadorów, którzy chcą opowiadać o swoich małych ojczyznach. CIEE zgodziło się na udostępnienie stworzonych gier terenowych, tak aby użytkownicy aplikacji mogli poznać interesujące przyrodniczo miejsca. Planuje się, aby gra autorstwa CIEE znalazła się w wariantach aplikacji: Grywalizacja - to trasa, w której zwiedzanie wzbogacone jest o element rywalizacji. Warunkiem poznawania nowych miejsc jest rozwiązywaniem poszczególnych zagadek, czy realizacja zadań.
- CIEE było partnerem w projekcie „W trosce o dzikość - pomagaj z głową!”, realizowanego przez Pomorski Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Ostoja, we współpracy ze Stowarzyszeniem Ochrony Sów. Centrum wsparło promocją (udostępniając posty Ostoi) działania edukacyjne. W ramach stałej współpracy w siedzibie CIEE prowadzona jest zbiórka rzeczy niezbędnych do prawidłowego działania Ostoi, wskazanych przez kierownika ośrodka.
- W ramach współpracy ze Stacją Biologiczną Wydziału Biologii UG skierowano do kierownika Stacji grupę osób zainteresowanych wolontariatem pracowniczym.
- Podjęto współpracę z przedstawicielami Wydziału Strategii Rozwoju Miasto Sopot, wspierając tworzenie koncepcji projektu, który został złożony w konkursie „Prowadzenie przez szkoły działań podnoszących świadomość na temat łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do ich skutków” z Programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”, finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021. W ramach współpracy, konsultacji, wymiany doświadczeń i wsparcia merytorycznego odbyło się spotkanie a także prowadzono rozmowy i korespondencję mailową. Koncepcja projektu w założeniu odnosi się do wymogów konkursowych i wpisuje się kierunki rozwojowe Miasta - Sopot Naturalnie Kulturalny, dlatego działania projektowe łączyły edukację ze sztuką. Zespół CIEE udzielił wskazówek

m.in. w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury oraz zadeklarował wsparcie przy realizacji projektu w postaci udziału w pikniku edukacyjnym.

- Konsultowano założenie projektu szkolnego, dotyczącego zmian klimatycznych i błękitno-zielonej infrastruktury, z nauczycielem z liceum ogólnokształcącego w Gdyni.
- Konsultacje i wsparcie merytoryczne udzielone Gminie Dębica Kaszubska, przy realizacji 2 ogrodów deszczowych - przy szkole i domu pomocy społecznej.
- „Gdańskie Ogrody Motylowe” - współpraca w Miastem Gdańsk, Polskim Towarzystwem Walki z Mukowiscydozą Oddział w Gdańsku i szkołami uczestniczącymi w projekcie „Gdańskie Ogrody Motylowe” - uczestniczono w spotkaniu koordynatorów z poszczególnych jednostek, podczas którego przedstawiono działalność CIEE (m.in. promowano program o drzewach oraz aktualne konkursy) oraz zadeklarowano realizację cyklu warsztatów „Ogród przyjazny” dla grup ze wszystkich szkół uczestniczących w projekcie. Zajęcia miały odbyć się wiosną, zatem odłożono je w czasie. Pod koniec roku uczestniczono w spotkaniu online podsumowującym tegoroczne działania.
- Na zaproszenie Wydziału Rozwoju Społecznego Miasta Gdańsk, planowano zrealizować cykl 10 warsztatów dla grup w ramach kampanii „Gdańsk bez plastiku”. Zajęcia miały zaczynać się projekcją filmu „Ocean plastiku” (Gdańsk wykupił prawa do emisji filmu w okresie kwiecień-czerwiec), edukatorzy CIEE opracowywali koncepcję części praktycznej zajęć. Niestety, ze względu na okoliczności nie doszło do ich realizacji.
- Małą salę edukacyjną udostępniono na potrzeby szkolenia dla 15 inspektorów drzew, organizowanego przez stowarzyszenie Ekolnicjatywa.
- W ramach współpracy z Nadleśnictwem Gdańsk odbyło się spotkanie, podczas którego zaplanowano realizację warsztatów w siedzibie CIEE, promujących LOB Marszewo. Niestety ze względu na sytuację zostały odłożone w czasie.
- Współpraca ze Stowarzyszeniem na rzecz rozwoju wsi Radzyny „Radzyńskie Zagajniki” - przekazanie materiałów edukacyjnych (publikacje ZPK, zakładki...) na prośbę stowarzyszenia, któremu polecono kontakt z CIEE (efekt udziału w konferencji Edukatorzy dla klimatu w Rogowie).
- Współpraca z Domem Sąsiedzkim działającym przy Regionalnym Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych - przekazanie zakładek magnetycznych (w tym promujących program o drzewach) oraz pocztówek dla uczestników działań kierowanych do mieszkańców Górnego i Dolnego Wrzeszcza oraz Aniołek. W ramach zapobiegania konsekwencją pandemii i aktywizacji mieszkańców Dom Sąsiedzki organizuje różnego rodzaju spotkania i warsztaty na wolnym powietrzu (rękodzieło, dzielenie się ideą ZERO WASTE, zabawy ruchowe i zachęta do spędzania czasu na świeżym powietrzu z dala od ekranów telewizorów, telefonów i tabletów).
- Współpraca ze stowarzyszeniem OdDolne Miasto - wsparcie merytoryczne z zakresu ochrony przyrody, drzew (spotkanie w siedzibie CIEE oraz korespondencja).
- W ramach współpracy z Uniwersytetem Gdańskim dwie studentki (Wydziału Biologii oraz Geografii) realizowały praktyki studenckie. W siedzibie CIEE/TPK odbyło się również spotkanie z grupą 19 studentów krajoznawstwa, podczas którego przybliżono działalność Centrum.
- W ramach współpracy ze Stacją Biologiczną Wydziału Biologii UG oraz FRUG w siedzibie CIEE nagrano fragmenty filmu Ptaki w mieście: Niewidzialny zabójca. Film,

w którym pokazano zabezpieczenia szyb zastosowane w CIEE, jest dostępny na profilu Ptasia Strefa, liczba wyświetleń 7 249.

- W siedzibie CIEE nagrano również film stworzony w ramach projektu „Latamy nad Gdańskiem”, realizowanego przez Kamilę Chomicz. Materiał przygotowany z okazji Europejskiego Dnia Ptaków, był opowieścią na temat kolizji ptaków z szybami oraz metod zabezpieczeń, w tym zastosowanych na oknach i szklanych barierkach w CIEE/TPK. Film ma 825 wyświetleń.
- W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Wspierania Inwestycji Przyjaznych PTACom w siedzibie CIEE/TPK nagrano kilka kadrów do filmu o kolizjach ptaków z obiektami szklanymi, realizowanego przez Tadeusza Baranieckiego Natura Film.
- Przedstawiciel CIEE uczestniczył w badaniu ankietowym, realizowanym przez Ośrodek Badań i Analiz Społecznych, na temat zrównoważonego rozwoju obszaru Zatoki Puckiej, kwestii związanych z ochroną tych terenów i potencjału działań, jakie można podjąć na przyszłość, w ramach projektu WaterPuck. Ponadto w ramach współpracy podpowiedziano jakie instytucje/organizacje warto zaprosić do udziału w badaniach.
- W ramach współpracy z Akwariem Gdyńskim promowano - cykl krótkich filmów o zwierzętach morskich „Usłysz Ocean” w języku migowym.
- Na zaproszenie stowarzyszenia WWF Polska Centrum było współorganizatorem dwóch webinarów, realizowanych przez WWF w ramach projektu „Strażnicy rzek”:
 - Po co nam bagna? prowadzony przez dr hab. Wiktora Kotowskiego, profesora Uniwersytetu Warszawskiego
 - Dlaczego powinniśmy spodziewać się susz? Prowadzony przez prof. Bogdana Chojnickiego, klimatolog z Pracowni Bioklimatologii Katedry Ekologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Webinary odbyły się na platformie zoom, nagrania są dostępne dla wszystkich zainteresowanych na stronie poświęconej projektowi WWF. CIEE pełniło rolę współorganizatora wydarzenia na fb, więc liczba odbiorców nie jest uwzględniana w efekcie ekologicznym osiągniętym przez Centrum.

W trakcie trwania umowy CIEE miało kontakt z mediami. Część materiałów była poświęcona tematom związanym z działaniami edukacyjnymi Centrum, część dotyczyła tematów przyrodniczych, np.:

- Radio Plus - wywiad na temat potencjalnych szkodników w ogrodzie (przyrodnicze spojrzenie) oraz deklaracja współpracy przy realizacji kolejnego cyklu audycji.
- Udział w programie „Dzień dobry tu Gdańsk” - wywiad w czytelnicy CIEE na temat używania foliówek.
- Udział w programie „Dzień dobry tu Gdańsk” wywiad z przedstawicielem CIEE oraz Stowarzyszenia Wspierania Inwestycji Przyjaznych PTACom na temat kolizji ptaków z powierzchniami szklanymi. Rozmowa w ogrodzie w siedzibie CIEE/TPK z prezentacją zastosowanych folii antykolizyjnych.
- Magazyn Ekologiczny pod Karabinierem wyniosłym (pomnikiem przyrody zgłoszonym przez Centrum) z kierownikiem CIEE (rozmowa o drzewach i promocja programu multimedialnego www.poznajemydrzewaikrzewy.pl oraz nowego programu na antenie RG Miasto Drzew)
- Stworzenie tekstu/felietonu o drzewach w celu promocji programu www.poznajemydrzewaikrzewy.pl, który został opublikowany w Magazynie Kaszuby.

- W ramach promocji idei ogrodów deszczowych oraz współpracy z Burda Media Polska Sp. z o.o. wykonano aktualne zdjęcia ogrodu deszczowego przy InfoBox Gdynia, który stworzono we współpracy z Gminą Miasta Gdynia. Fotografie przekazano redaktorowi naczelnemu pisma Mój Piękny Ogród. Gdyniński Ogród Deszczowy, współtworzony przez CIEE był ważnym elementem docenionego projektu: Gdynia otrzymała główną nagrodę w I konkursie "Innowacyjny Samorząd", przyznaną za szereg działań zachęcających mieszkańców do tzw. małej retencji wody deszczowej.

4. Wspieranie merytoryczne i rzeczowe zainteresowanych ekologią

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Jednym z zadań CIEE jest współpraca ze szkołami, organizacjami, instytucjami przygotowującymi inicjatywy o tematyce przyrodniczo-kulturowej, o zasięgu co najmniej międzyszkolnym. W ramach partnerstwa przekazywane są książki i materiały edukacyjno-promocyjne na nagrody dla laureatów. Ze względu na sytuację epidemiologiczną większość konkursów się nie odbyła lub została przełożona na inny termin. Z posiadanych zasobów Centrum wspierało inicjatywy o zasięgu międzyszkolnym przekazując nagrody o tematyce przyrodniczej laureatom konkursów:

- PESS w Rumi
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego numer 2 w Gdańsku (3 konkursy)
- Zespół Szkół Ogólnokształcących numer 10 w Gdańsku
- SP w Baninie
- SP w Bolszewie

Ponadto w ramach współpracy wsparto 3 konkursy na portalu społecznościowym organizowane przez jedną z gdańskich tradycyjnych piekarni (worki na pieczywo z komiksem na temat nie dokarmiania ptaków chlebem, dzień pszczół - torba nawiązująca do ochrony zapylaczy, dzień roweru - odbłaski w kształcie zapylacza).

Cel i efekt ekologiczny

Istotnymi celami są wspieranie i zachęcanie do aktywności w poszerzaniu wiedzy ekologicznej oraz poszerzanie możliwości edukacyjnych zarówno szkół jak i indywidualnych osób. Efektem jest wsparcie w postaci partnerstwa 7 konkursów na terenie województwa pomorskiego, wspieranie działań prośrodowiskowych kilkudziesięciu nauczycieli oraz osób i organizacji działających na rzecz środowiska lokalnego.

5. Uczestnictwo w konferencjach, szkoleniach i spotkaniach kierowników PZPK:

- Udział w spotkaniu kierowników oraz pracowników wszystkich jednostek w Słupsku na szkoleniu związanym z bezpieczeństwem w Internecie (20 luty)
- Udział w tygodniowym szkoleniu „Błękitno zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu - narzędzia techniczne” organizowanym przez Fundację Sendzimira. Szkolenie było zorganizowane w ramach projektu Climate NBS (Climate Mitigation through Nature-Based Solutions in Urban Poland,) a wzięło w nim udział 15 uczestników z całej Polski. Celem szkolenia było opracowanie kompleksowych koncepcji rozwiązania problemu wód opadowych na wybranych obszarach. Projekty konsultowane były z ekspertami i pracownikami Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. Program szkolenia objął wizję lokalną, wykłady wprowadzające do projektowania, a także wystąpienia zaproszonych gości z jednostek miejskich i firm wdrażających rozwiązania NBS oraz wymianę doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy uczestnikami. W ramach tzw. katalogu dobrych praktyk zaprezentowano gdyński ogród deszczowy (było to jedno z

trzech wystąpieniach spośród 15 uczestników warsztatów, ogród spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem uczestników spotkania).

Głównym celem było rozwiązanie rzeczywistego problemu. Przed przystąpieniem do prac projektowych uczestnicy odwiedzili trzy lokalizacje (parki na terenie Krakowa), na obszarze których pojawiające się problemy z odprowadzaniem wód opadowych powodują problemy w korzystaniu z przestrzeni publicznych i niekorzystnie wpływają na ich estetykę.

- Udział w Zjeździe Ornitologów Warmii i Mazur.
- Udział w spotkaniu w Klatce B w związku z uruchomieniem aplikacji TooGoodToGo, związanej z promocją zachowań zmierzających do zmniejszenia marnowania żywności a tym samym wpływu na zmiany klimatyczne.
- Szkolenie online dla pracowników PZPK, pod tytułem „Łąki kwietne” – ze względu na udział pracowników PZPK w tworzeniu projektów do LIFE w tym jednego związanego z szeroko pojętą tematyką „zapylaczy”, uznano, że niezwykle wartościowe będzie zorganizowanie przez CIEE wewnętrznego szkolenia dla pracowników o wysiewaniu łąk kwietnych, doborze gatunków... Szkolenie przeprowadził Marcin Podyma z Fundacji Łąka, uczestniczyło w nim 35 osób.
- Webinar (online) o projektowaniu zieleni w mieście (np. pasy zieleni w inwestycjach drogowych, interwencje w sprawie drzew przydrożnych - aspekty prawne czy możliwości w zakresie przesadzania drzew i krzewów w ramach inwestycji drogowych), organizowany przez ABRYŚ, odbył się 30 czerwca 2020 r. i trwał 5 godzin.
- Udział w internetowej konferencji „Marketing w Kulturze” organizowanej przez Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku, następnie przesłanie podsumowania konferencji w punktach pozostałym pracownikom CIEE.
- Sieć Przyjaciół Drzew – jak możemy interweniować na rzecz drzew i wspierać się w tym temacie? (webinarium).
- Stowarzyszenie Wspierania Inwestycji Przyjaznych PTACom nt. kolizji ptaków ze szklaną architekturą (szkolenie online kierowane do wolontariuszy).
- i-Tree as a tool for justifying investment in tree management (webinarium)
- Zero waste a pandemia- jak dbać o planetę dbając o siebie (webinarium)
- Edu-klaster pt. „Wymyślamy nowy system edukacji - opierając się na wartościach” (webinarium)
- Jak tworzyć angażującą komunikację na Fb (webinarium)
- Jak korzystać z Canvy do projektowania efektywnych grafik (webinarium) po zapoznaniu się z materiałem przedstawionym podczas webinarium wykonano już pierwsze projekty, publikowane na profilu facebookowym Centrum.
- Udział w wizycie studyjnej w Oczyszczalni Ścieków Gdańsk (GIWK), po wizycie uczestnictwo w wykładzie przeprowadzonym przez Annę Desogus (Ambasada Czystej Planety) na temat plastiku.
- Wykład online Marcina Popkiewicza „Klimatyczne fakty i mity”.
- Wykład „Prywatne życie wilków”, udostępniony przez Stowarzyszenie dla Natury Wilk.
- Webinarium „Ptaki rzek” organizowane przez WWF w ramach projektu Strażnicy rzek.
- Udział we fragmencie eKonferencji „Przedmioty przyrodnicze na odległość”, promocja wśród uczestników programu www.poznajemydrzewaikrzewy.pl

- Udział 3 pracowników Centrum w warsztatach ED-EK (edukacja ekologiczna). Szkolenie poświęcone było tematowi motyli dziennych oraz zagadnieniom geologicznym w unikatowym na skalę kraju Geoparku Łuku Mużakowa.
- Szkolenie z gry Climate Collage w Gdyni organizowane przez Planet for Generations.
- Pomorskie Forum Solidarności Klimatycznej.
- Konferencja online EkoSfera (część Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POLECO).
- Festiwal Recyklingu online organizowanym przez Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska
- Pomorskie Eko Forum (online).
- Szkolenie online organizowanym przez Ekoinicjatywę „Pszczoły miodne i niemodne”.
- Webinarium Kryzys klimatyczny. Co MY możemy zrobić?, Katedra Grafiki SWPS
- Webinarium Barcie sposób na ochronę pszczół
- Webinar Check Trees - inwentaryzacja drzew
- Webinar Jak sprawnie poprowadzić wydarzenie online?
- Warsztaty online Badacze przyrody | Co zabrać do plecaka?
- Pomorskie EkoForum
- Webinarium Wystąpienia publiczne - na żywo i przed kamerą!
- 12. Międzynarodowa Konferencja Fundraisingu pod hasłem: "Polski fundraising – doświadczenia, sukcesy i wyzwania" - wysłuchanie wybranych wykładów
- Gdańskie Forum Zmian Klimatycznych, w tym aktywny udział w części warsztatowej dotyczącej bioróżnorodności fauny i flory;
- webinarium Obudź swoją kreatywność, prowadzone przez Gdańską Fundację Kształcenia Menadżerów
- szkolenie online na temat programu LIFE „Europejskie i krajowe wyzwania z zakresu ochrony przyrody”, organizowane przez NFOŚiGW
- szkolenie online związane z bezpieczeństwem w Internecie na platformie MS teams, dla pracowników PZPK
- webinar W Trosce o nie-ludzkich mieszkańców Gdańska!
- Szkolenie online, stworzony przez eksperta z Kołem się toczy, w formie bezterminowego dostępu do kompleksowego kursu filmowo-montażowego dla pracownika CIEE. Celem kursu jest nauka tworzenia ciekawych, dobrze wyglądających i efektownych filmów. Zdobyta wiedza zostanie w przyszłości wykorzystana do realizacji filmików w ramach działalności CIEE.